

# **نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای**

**دکتر فرهاد قاسمی**  
دانشیار روابط بین‌الملل دانشگاه تهران



## فهرست مطالب

۲۱.....	پیشگفتار
<b>فصل اول: طرح نظری مطالعات منطقه‌ای در سیاست بین‌الملل «نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای»</b>	
۲۵.....	۱- طرح موضوع
۲۶.....	۲- تحول تاریخی منطقه‌گرایی
۳۵.....	۳- رهیافت‌ها و نظریه‌های مختلف نسبت به منطقه
۳۵.....	(۱) رهیافت ژئوپلیتیکی به منطقه
۳۸.....	(۱) طرح منطقه در قالب ژئوپلیتیک
۳۸.....	(۲) ژئوپلیتیک در مکتب انگلیسی
۴۰.....	(۳) ژئوپلیتیک در مکتب آلمانی
۴۲.....	(۴) ژئوپلیتیک در مکتب آمریکایی
۴۵.....	(۵) ژئوپلیتیک انتقادی و رادیکال
۵۱.....	(۶) مراحل شکل‌گیری منطقه از دیدگاه ژئوپلیتیکی
۵۴.....	(۷) نظم از دیدگاه ژئوپلیتیک
۵۸.....	(۲) دیدگاه ژئوکالچری
۶۲.....	(۳) رهیافت نوین قدرت محور (ساختارگرایی)
۶۶.....	(۱) خودمختاری مناطق در ساختارگرایی و منطقه‌گرایی هژمونیک
۶۸.....	(۴) کارکردگرایی و نوکارکردگرایی
۷۱.....	(۵) رهیافت ارتباطات کارل دویچ
۷۵.....	(۶) نگرش مرکز - پیرامون به منطقه (نظریه سیستم جهانی)

## ۶ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

۷) دیدگاه مجموعه امنیتی.....	۷۸
۸) نظریه‌های انتقادی و منطقه‌گرایی.....	۸۵
۹) برداشت سازه‌انگارانه و گفتمان منطقه‌ای.....	۸۹
۱۰) فمینیسم و اصول مطالعات منطقه‌ای.....	۹۴
۱۱) نگرش سیستم تابعه به عنوان سامان بخش مطالعات منطقه‌ای.....	۹۶
۱۲) نگرش سایبرنیک به منطقه در سیاست بین‌الملل.....	۱۰۲
(۱) ساخت شناسی سیستم منطقه‌ای.....	۱۰۴
(۲) نگرش سایبرنیکی به شکل‌گیری رفتارها در درون سیستم تابعه .....	۱۰۸
(۳) پیوند بین سطوح داخلی و خارجی در شکل‌گیری رفتارها.....	۱۱۰
(۴) سیستم‌های کنترل.....	۱۱۳
۴- برداشت‌های مختلف نسبت به میزان همگرایی در سیستم‌های منطقه‌ای .....	۱۲۲
۵- چارچوب نظری ساخت‌شناسی معماهای نظام و امنیت در سیستم منطقه‌ای.....	۱۲۴
(۱) عوامل ایجاد کننده منطقه و معماه امنیت.....	۱۲۵
(۲) ساخت و مدل فیزیکی منطقه و معماه نظام و امنیت .....	۱۲۸
(۳) ساختارها و فرآیندهای منطقه و امنیت .....	۱۳۰
(۴) سطح و میزان انسجام درون سیستمی و برون سیستمی .....	۱۳۲
(۵) الگوی رفتاری واحدها و سیستم منطقه‌ای .....	۱۳۲
(۶) سازوکارهای صلح و امنیت در سیستم منطقه‌ای .....	۱۳۴
(۷) سیستم‌های مدیریت نظام منطقه‌ای و معماه امنیت .....	۱۳۶
(۸) وضعیت کلی دفاع - تهاجم در سیستم منطقه‌ای و امنیت .....	۱۳۸
(۹) مفهوم سازی محیط امنیتی منطقه .....	۱۳۹
نتیجه‌گیری.....	۱۴۰
فهرست منابع.....	۱۴۱
الف - منابع فارسی .....	۱۴۱
ب - منابع انگلیسی .....	۱۴۱

## فهرست مطالب ۷

فصل دوم: ضرورت تحول نظری در حوزه مطالعات منطقه‌ای: طرح نگرش نوین شبکه‌ای در حوزه مطالعات منطقه‌ای	۱۴۷
۱- طرح موضوع	۱۴۷
۲- تحول در نظریه پردازی مطالعات منطقه‌ای	۱۴۸
۳- پیچیدگی سیستم و شکل گیری شبکه‌های مداخل در مطالعات منطقه‌ای	۱۵۳
۱) چیستی پیچیدگی سیستم بین الملل	۱۵۵
۲) تنوری آشوب و سیستم‌های پیچیده	۱۵۹
۳) اصول و مبانی نظریه نوین سیستم‌ها	۱۶۱
۴) نظریه نوین و پیچیدگی: تحول در اصول زیر بنایی مطالعات منطقه‌ای کلاسیک	۱۶۲
۵) الزامات نوین کارکرده در حوزه دیدگاه‌های مطالعات منطقه‌ای	۱۶۵
۶- دیدگاه شبکه‌ای: طرح مفهومی نوین برای مطالعات منطقه‌ای	۱۶۶
۱) بنیان‌های نظریه شبکه منطقه‌ای	۱۶۷
۲) شکل گیری شبکه‌های منطقه‌ای	۱۷۲
۳) دینامیک‌های شبکه منطقه‌ای	۱۷۵
۴) انواع شبکه‌های منطقه‌ای	۱۷۸
۵) سنجش ویژگی‌های شبکه	۱۸۳
۶) همگرایی و ادغام شبکه‌ای	۱۸۵
۷) اتحاد استراتژیک بین واحدهای شبکه	۱۸۸
۸) قدرت و شبکه در روابط بین الملل	۱۹۱
۹) قدرت در قالب پیوندها	۱۹۱
۱۰) اهرم و ابزارهای واسطه‌گری شبکه‌ای	۱۹۲
۱۱) قدرت در قالب مرکزیت	۱۹۲
۱۲) شکل گیری موضوعات در شبکه	۱۹۳
۱۳) پیچیدگی سیاست‌ها و خط مشی‌ها در شبکه	۱۹۵
۱۴) تصمیم‌گیری شبکه‌ای	۱۹۸
۱۵) ویژگی‌های محیط شبکه‌ای تصمیم‌گیری	۱۹۹
۱۶) گستره بازی‌ها	۱۹۹

## ۸ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

۱۹۹.....	(۳) ساختار بازی‌ها.....
۲۰۰.....	(۴) مدل بازی چند سطحی شبکه‌ای.....
۲۰۰.....	(۵) استراتژی‌های بازیگران در سطوح چندگانه.....
۲۰۱.....	(۶) ساخت غیر خطی شبکه.....
۲۰۲.....	(۷) مدل‌های شش گانه مدیریتی شبکه.....
۲۰۴.....	(۸) شبکه‌های متداخل.....
۲۰۴.....	(۹) علل شکل‌گیری.....
۲۰۷.....	(۱۰) ویژگی‌های شبکه متداخل پیچیده.....
۲۰۷.....	(۱۱) انواع فضاهای شبکه متداخل.....
۲۱۰.....	(۱۲) انواع بازیگران در شبکه متداخل.....
۲۱۱.....	(۱۳) فرآیندهای سیاسی پیچیده در شبکه متداخل.....
۲۱۴.....	(۱۴) پیچیدگی سازه‌ای شبکه‌های متداخل و آشیانه‌ای.....
۲۱۴.....	(۱۵) پیچیدگی ساختاری در شبکه‌های متداخل.....
۲۱۵.....	(۱۶) پیچیدگی کارکردی.....
۲۱۵.....	(۱۷) اطلاعات در شبکه‌های متداخل در پیچیدگی ارتباطی.....
۲۱۵.....	(۱۸) مفهوم سازی نظریه شبکه در مطالعات منطقه‌ای.....
۵- نگرش شبکه‌ای به سیستم بین‌الملل نوین.....	(۱۹) نگرش شبکه‌ای به سیستم بین‌الملل نوین.....
۲۱۹.....	(۲۰) شبکه ژئولوژیکی سیستم بین‌الملل.....
۲۲۰.....	(۲۱) شکل‌گیری مناطق (گره‌های) شبکه ژئولوژیکی.....
۲۲۴.....	(۲۲) گونه شناسی ساخت ژئولوژیکی سیستم نوین.....
۲۲۳.....	(۲۳) نظریه‌های سیکلی و تحلیل شبکه‌های ژئولوژیکی.....
۲۲۸.....	(۲۴). شکل‌گیری شبکه سیستمی از دیدگاه سیکلی.....
۲۴۳.....	(۲۵). حلقه‌های شبکه‌های ژئولوژیکی.....
۲۴۷.....	(۲۶). سیکل قدرت در شبکه.....
۲۵۵.....	(۲۷). شکل‌گیری الگوهای رفتاری تهاجمی در شبکه.....
۲۶۲.....	(۲۸). الگوهای مداخله.....
۲۶۵.....	(۲۹). نظریه‌های سیکلی و امنیت ملی و احدها در شبکه.....

## فهرست مطالب ۹

۲۶۹.....	(۷). شبکه ژئوپلیتیکی و دیپلماسی.....
۲۷۵.....	(۲) شبکه ژئوکونومیکی سیستم نوین.....
۲۸۲.....	(۳) شبکه ژئوکالچر.....
۲۸۷.....	(۱) مدیریت و کنترل شبکه ژئوکالچری.....
۲۹۰.....	(۴) شبکه‌های پیچیده و مداخل در سیستم بین‌الملل.....
۲۹۳.....	(۱) بحران در شبکه پیچیده سیستم بین‌الملل نوین.....
۲۹۹.....	(۲) شبکه‌های پیچیده و دیپلماسی.....
۳۰۰.....	(۱). ساختار کلی تعارضات از دیدگاه شبکه‌ای.....
۳۰۰.....	(۲). وضعیت دیپلماتیک.....
۳۰۱.....	(۳). واحدهای موجود در وضعیت چانهزنی.....
۳۰۱.....	(۴). بدنه و بستانهای دیپلماتیک.....
۳۰۲.....	(۵). کنترل شبکه‌ای.....
۳۰۶.....	(۶). مدل نظم چندسطحی درسامانه کنترلی شبکه پیچیده نوین.....
۳۰۸.....	(۷). مدیریت بحران‌های شبکه‌ای.....
۳۰۸.....	(۸). دیپلماسی بحران.....
۳۰۹.....	(۹). مدل مدیریت فرآیند رابطه.....
۳۱۲.....	(۱۰). دیپلماسی طراحی سیستم‌های مدیریت و کنترل.....
۳۱۷.....	نتیجه‌گیری.....
۳۱۹.....	فهرست منابع.....

## فصل سوم: سیستم‌های بین‌المللی پیچیده - آشوبی و بیان‌های نظری منطقه‌گرایی: نظریه ایرانی منطقه‌گرایی

۳۲۹.....	مقدمه.....
۳۳۲.....	۱- تاریخ منطقه‌گرایی ایرانی.....
۳۳۷.....	۲- واقعیت‌های نوپدید در منطقه‌گرایی ایرانی.....
۳۳۸.....	۳- منطقه‌گرایی در سیستم‌های بین‌المللی پیچیده و آشوبی.....
۳۳۸.....	(۱) بیان‌های نظری منطقه‌گرایی: نظم پراکنشی - شاخهای.....

## ۱۰ ■ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

۳۴۱.....	(۲) منطقه‌گرایی شبکه‌ای - انطباقی
۳۵۲.....	(۱) الگوهای منطقه‌گرایی شبکه‌ای - انطباقی
۳۵۳.....	(۱). منطقه‌گرایی آشیانه‌ای
۳۵۴.....	(۲). منطقه‌گرایی پراکنشی
۳۵۷.....	(۳). منطقه‌گرایی یکپارچه و ادغام شده
۳۵۹.....	(۴). منطقه‌گرایی بلوکی
۳۶۴.....	(۵). منطقه‌گرایی هیریدی
۳۶۵.....	(۶). منطقه‌گرایی انطباقی - نهادی
۳۶۵.....	۴- منطقه‌گرایی ایرانی
۳۶۷.....	(۱) تغییر سازه نظم منطقه‌ای: الگوی شبکه هیترارشی
۳۷۲.....	(۲) چرخه‌های انطباقی
۳۷۶.....	(۳) دینامیک قدرت شبکه‌ای - پانارشی
۳۷۹.....	(۴) سازوکارهای شبکه‌ای تولید قدرت
۳۸۳.....	(۵) دینامیک قدرت، کنترل و بازدارندگی منطقه‌ای
۳۸۶.....	نتیجه‌گیری
۳۸۹.....	فهرست منابع

## فصل چهارم: مدل ژئopolیتیکی امنیت منطقه‌ای: «مطالعه موردی غرب آسیا»

۳۹۷.....	۱- طرح موضوع
۳۹۹.....	۲- بنیان‌های نظری مدل سازی
۳۹۹.....	۳- مدل ژئopolیتیکی امنیت منطقه‌ای
۴۰۴.....	۴- ژئopolیتیک و بحران
۴۰۷.....	۵- ژئopolیتیک و کنترل.
۴۰۸.....	(۱) شکل‌گیری شبکه غرب آسیا و الگوی تعاملات موجود در آن
۴۱۴.....	(۲) گونه شناسی شبکه منطقه‌ای خاورمیانه
۴۱۶.....	(۳) ویژگی‌ها و متغیرهای ژئopolیتیکی شبکه منطقه‌ای غرب آسیا
۴۱۶.....	(۱) متغیر ژئواکونومیکی

## فهرست مطالب ۱۱

۴۱۸.....	(۲) ژئوپلیتیک جمعیت
۴۲۰.....	(۳) ژئوپلیتیک نظامی، اقتصادی از منظر درونی
۴۲۱.....	(۴) ویژگی ژئو استراتژیک غرب آسیا: صحنه عملیات
۴۲۳.....	(۴) متغیرهای ژئوپلیتیک و امنیت منطقه‌ای شبکه غرب آسیا
۴۲۹.....	(۵) بحران و کنترل بحران در شبکه منطقه‌ای غرب آسیا
۴۳۱.....	نتیجه‌گیری
۴۳۴.....	فهرست منابع
۴۳۹.....	<b>فصل پنجم: جهانی شدن، منطقه‌گرایی و امنیت منطقه‌ای</b>
۴۳۹.....	۱- طرح موضوع
۴۴۱.....	۲- برداشت‌های مختلف از جهانی شدن
۴۵۲.....	۳- ارتباط بین منطقه‌گرایی و جهانی شدن
۴۵۴.....	۴- پیوند و فرآیندهای ارتباطی بین مناطق در سیستم جهانی
۴۵۵.....	۵- جهانی شدن و تحول در ابعاد تعریفی امنیت منطقه‌ای
۴۵۶.....	۶- جهانی شدن و ابعاد ژئو اکonomیکی امنیت منطقه‌ای
۴۵۸.....	۷- پیامدهای امنیتی جهانی شدن در حوزه هویت و فرهنگی منطقه
۴۶۲.....	۸- پیامدهای نظامی جهانی شدن در حوزه منطقه‌ای
۴۷۲.....	۹- پیوند بین مناطق، هماهنگ سازی و امنیت منطقه‌ای
۴۷۴.....	۱۰- استنتاجات نظری بر محوریت تمایز شبکه‌ای
۴۷۸.....	فهرست منابع
۴۸۱.....	<b>فصل ششم: نظریه بازدارندگی و مطالعات منطقه‌ای</b>
۴۸۱.....	۱- طرح موضوع
۴۸۳.....	۲- بنیان‌های مفهومی بازدارندگی کلاسیک
۴۸۴.....	(۱) مدل‌های بازدارندگی کلاسیک
۴۸۴.....	(۱) مدل منطقی
۴۸۶.....	(۲) مدل فیزیکی بازدارندگی کلاسیک

## ۱۲ ■ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

۴۸۸.....	(۲) الزامات بازدارندگی منطقه‌ای
۴۸۸.....	(۱) ترسیم و تبیین حدود منطقه و ویژگی‌های آن
۴۸۹.....	(۲) ارزیابی چگونگی پاسخ دشمن
۴۸۹.....	(۳) اعتباربخشی به اقدامات
۴۹۰.....	(۴) استراتژی متقابل
۴۹۰.....	(۳) انواع بازدارندگی منطقه‌ای
۴۹۱.....	(۱) بازدارندگی هسته‌ای
۴۹۵.....	(۲) بازدارندگی متعارف
۴۹۶.....	(۳) بازدارندگی یک جانبه منطقه‌ای
۴۹۹.....	(۴) بازدارندگی غیر مستقیم منطقه‌ای (مثلثی)
۵۰۱.....	(۵) بازدارندگی مستقیم منطقه‌ای
۵۰۲.....	(۶) بازدارندگی شبکه‌ای: بازدارندگی در سیستم ارتباط محور
۵۰۴.....	(۷) بازدارندگی نهادی و جمعی
۵۰۵.....	(۸) بازدارندگی با اطلاعات کامل - ناقص
۵۰۶.....	(۹) بازدارندگی خطی - غیرخطی
۵۰۶.....	(۴) بازی‌های استراتژیک در بازدارندگی منطقه‌ای
۵۰۷.....	(۵) استراتژی‌های بازدارندگی
۵۰۸.....	(۱) استراتژی دفاعی
۵۰۸.....	(۲) استراتژی تهاجمی
۵۰۹.....	(۳) اطمینان سازی
۵۱۰.....	(۴) سازش
۵۱۰.....	(۵) بازدارندگی و دفاع - تهاجم
۵۱۴.....	۳- مطالعه موردی بازدارندگی منطقه‌ای: آمریکا و بازدارندگی منطقه‌ای
۵۱۷.....	(۱) ساخت ژئوپلیتیکی سیستم بین‌المللی نوین و آمریکا
۵۲۳.....	(۲) استراتژی هژمون (ایالات متحده آمریکا) در ساخت ژئوپلیتیکی سیستم نوین بین‌الملل
۵۲۳.....	(۱) استراتژی نظامی امنیتی ایالات متحده آمریکا

## فهرست مطالب

۱۳	اجزاء چرخه استراتژی ایالات متحده.....	۵۲۴
(۱). محیط استراتژیک ایالات متحده آمریکا.....	۵۲۴	
(۲). اصول استراتژیک آمریکا.....	۵۲۵	
(۳). تهدیدات استراتژیک.....	۵۲۶	
(۱) تهدیدات ناشی از سطح واحدها.....	۵۲۷	
(۲) واحدهای بزرگ و ناراضی.....	۵۲۸	
(۳) تهدیدات ساختاری.....	۵۲۸	
(۴) تهدیدات فرآیندی.....	۵۲۹	
(۴). اهداف و نقاط هدف استراتژیک آمریکا.....	۵۳۰	
(۳) ویژگی های سیستم بازدارندگی ایالات متحده آمریکا.....	۵۳۵	
۴- بازدارندگی منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران.....	۵۴۳	
(۱) الزامات بازدارندگی منطقه‌ای ایران از منظر تاریخی.....	۵۴۴	
(۲) الزامات مدل بازدارندگی ایران در دوره بعد از انقلاب اسلامی.....	۵۴۷	
(۱) شبکه استراتژیک ج. ا. ایران.....	۵۴۸	
(۲) خرد شبكه ژئopoliticی ج. ا. ایران.....	۵۴۸	
(۳) ایران و شبکه ژئوکالچری.....	۵۶۰	
(۴) ایران و شبکه ژئواکنومیکی.....	۵۶۳	
(۵) شبکه پیچیده سیاست خارجی ایران.....	۵۶۴	
(۶) تهدیدات استراتژیک.....	۵۶۷	
(۷) طرفهای بازدارندگی.....	۵۶۸	
(۸) توانایی بازدارندگی.....	۵۷۰	
(۹) گستره سیاسی و نظامی بازدارندگی.....	۵۷۱	
(۱۰) عوامل تاثیرگذار بر استراتژی سیستم بازدارندگی منطقه‌ای ج. ا. ا. ایران.....	۵۷۳	
(۱). سیستم بازدارندگی یک جانبه.....	۵۷۳	
(۲). جغرافیا و شبکه ارتباطی.....	۵۷۳	
(۳). محدودیت‌های ساختاری.....	۵۷۷	
(۴). ترکیب و ساخت نیروهای مسلح و تسليحات نظامی.....	۵۷۸	

## ۱۴ ■ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

(۱۱) ویژگی‌های مدل بازدارندگی منطقه‌ای ج. ا. ایران.....	۵۷۸
(۳) بازدارندگی غیرخطی: الگوی نظری پاسخ به واقعیت‌های نوپدید در سیاست خارجی ایران.....	۵۸۳
(۱) منطق قدرت و سازوکارهای آن در بازدارندگی غیرخطی ایرانی.....	۵۸۳
(۲) سازه شبکه منطقه‌ای ایران و قدرت .....	۵۸۵
(۳) سازوکارهای شبکه‌ای تولید قدرت .....	۵۸۹
(۴) قدرت و سلسه‌مراتب شبکه‌ای ایرانی.....	۵۹۳
(۵) سازوکار شکست آبشاری و تبدیل قدرت به تهدید .....	۵۹۴
(۶) برون‌گرایی، قدرت و تهدید.....	۵۹۶
(۷) دینامیک قدرت - مرکزیت (ام القرای اسلامی) و تهدید.....	۵۹۶
(۸) توانایی تهاجمی و بازدارندگی غیر خطی ایران.....	۵۹۸
(۹) راهبردهای دفاعی بازدارندگی غیرخطی .....	۵۹۸
نتیجه‌گیری.....	۶۰۰
فهرست منابع.....	۶۰۳

## فصل هفتم: نظریه موازنه قوا و کاربست آن در سیاست بین‌الملل منطقه‌ای نوین..... ۶۱۱

۱- طرح موضوع .....	۶۱۱
۲- نظریه موازنه قوا.....	۶۱۳
۱) مفروضات موازنه قوا.....	۶۱۴
۲) والتز و نظریه موازنه قوا.....	۶۱۵
۳) سیاست داخلی و موازنه قوا: دیدگاه شوئلر .....	۶۲۱
۴) گونه‌های موازنه بخشی در نظریه موازنه قوا.....	۶۲۲
۵) وابستگی متقابل و رفتار توازن بخشی .....	۶۲۳
۶) نظریه موازنه قوا و جدال با نظریه هژمونی .....	۶۲۴
۷) استراتژی‌های اتحاد موازنه بخش در سیستم‌های هژمونیک .....	۶۲۸
۸) مدل کلی موازنه قوا .....	۶۲۸
۳- موازنه قوا و مطالعات منطقه‌ای.....	۶۳۰

## فهرست مطالب ۱۵

۶۳۱.....	۱) قدرت مداخله‌گر و موازنۀ قوای منطقه‌ای
۶۳۲.....	۲) سیاست همراهی در مقابل موازنۀ بخشی در مناطق
۶۳۳.....	۳) سیستم‌های پیچیده و موازنۀ قوای منطقه‌ای
۶۳۴.....	(۱) شبکه‌ای شدن موازنۀ ..... (۲) تغییر اصول و اقدام استراتژیک در موازنۀ قوا
۶۳۷.....	فهرست منابع

## فهرست شکل‌ها

شکل ۱-۱: انواع منطقه‌ای شدن امنیت در دیدگاه ساختارگرایی	۶۸
شکل ۲-۱: روند همگرایی از دیدگاه میترانی	۶۹
شکل ۳-۱: روند همگرایی از دیدگاه ارنست‌هاس	۶۹
شکل ۴-۱: همگرایی از دیدگاه اتنیونی	۷۰
شکل ۵-۱: مرزهای پله‌ای	۷۲
شکل ۶-۱: مرزهای آستانه‌ای	۷۲
شکل ۷-۱: اجزاء فرایند همگرایی و شکل‌گیری منطقه از دیدگاه سازه‌انگاری	۹۲
شکل ۸-۱: بخش‌های مختلف سیستم تابعه	۱۰۱
شکل ۹-۱: طرح مفهومی شکل‌گیری و ساخت درونی سیستم تابعه	۱۰۷
شکل ۱۰-۱: نظریه‌های خرد و شکل‌گیری الگوهای رفتاری	۱۰۹
شکل ۱۱-۱: نظریه‌های کلان و شکل‌گیری الگوهای رفتاری	۱۱۰
شکل ۱۲-۱: طرح کارل دویچ و پیوند بین سطح داخل و خارج	۱۱۱
شکل ۱۳-۱: رابطه محیط داخل و خارج و شکل‌گیری محیط‌های احتمالی	۱۱۲
شکل ۱۴-۱: ساخت کنترلی سیستم تابعه منطقه‌ای از دیدگاه سیرنتیک	۱۱۹
شکل ۱۵-۱: قدرت مداخله‌گر و سیستم تابعه	۱۲۰
شکل ۱-۲: بنادهای هستی شناختی و معرفت شناختی نظریه سیستم‌ها در دوره نوین	۱۵۶
شکل ۲-۲: قضایای نظم، پیچیدگی و آشوب	۱۵۷
شکل ۲-۳: شبکه‌های اتحادی در سیستم‌های منطقه‌ای	۱۹۵۳
شکل ۲-۴: شبکه‌های قومیتی	۱۸۴۰
شکل ۲-۵: شبکه‌های اتحادی در سیستم	۱۸۴۰
شکل ۲-۶: شکل‌گیری انواع پیوندهای شبکه‌ای	۱۷۹

## ۱۸ ■ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

شکل ۲-۷: شبکه از دیدگاه وات و باربازی.....	۱۸۰
شکل ۲-۸: مدل شبکه و انواع آن در جهان واقعیت.....	۱۸۰
شکل ۲-۹: انواع شبکه‌ها.....	۱۸۱
شکل ۲-۱۰: شبکه فاقد معیار.....	۱۸۲
شکل ۲-۱۱: فرآیند شبکه‌گیری موضوعات در شبکه.....	۱۹۵
شکل ۲-۱۲: ساختار استراتژی.....	۲۰۱
شکل ۲-۱۳: نگرش تطبیقی به شبکه‌های شش‌گانه مدیریت شبکه‌ای.....	۲۰۴
شکل ۲-۱۴: تداخل شبکه‌ای.....	۲۰۵
شکل ۲-۱۵: فرآیند سیاسی در شرایط وابستگی متقابل پیچیده.....	۲۱۲
شکل ۲-۱۶: توزیع قدرت در سیستم بین‌الملل.....	۲۲۵
شکل ۲-۱۷: شاخص‌های قدرت ۱۹۹۵-۱۹۹۷.....	۲۲۶
شکل ۲-۱۸: چگالی بلوک‌ها بر اساس منطقه و زمان با معیار ده میلیون دلار.....	۲۳۱
شکل ۲-۱۹: چارچوب و اصول بنیادین نظریه‌های سیکلی.....	۲۳۷
شکل ۲-۲۰: سیکل‌های پنج‌گانه.....	۲۳۹
شکل ۲-۲۱: سیکل قدرت و جنگ.....	۲۵۰
شکل ۲-۲۲: شاخص بخش پیشرو و فازهای رهبری جهانی از قرن پانزدهم.....	۲۵۳
شکل ۲-۲۳: نظریه‌های سه‌گانه در مورد بروز رفتارهای سیستمی.....	۲۵۶
شکل ۲-۲۴: رابطه بین متغیرهای یازده‌گانه مورد بررسی.....	۲۵۷
شکل ۲-۲۵: مداخله در جنگ‌های داخلی ۱۹۸۰-۱۸۱۶.....	۲۶۰
شکل ۲-۲۶: تأثیر شبکه ژئوپلیتیک بر وضعیت چانه‌زنی کشور در حوزه دیپلماسی.....	۲۷۰
شکل ۲-۲۷: انواع وضعیت چانه‌زنی.....	۲۷۱
شکل ۲-۲۸: شبکه ژئوپلیتیکی و دیپلماسی.....	۲۷۲
شکل ۲-۲۹: مدیریت و کنترل شبکه ژئوپلیتیکی سلسله مراتبی خوش‌های از نوع تعارضی.....	۲۷۴
شکل ۲-۳۰: منطق شبکه ژئوکونومیکی.....	۲۷۶
شکل ۲-۳۱: شبکه ژئوکونومیک.....	۲۸۱
شکل ۲-۳۲: شمای کلی شبکه ژئوکالپر.....	۲۸۴
شکل ۲-۳۳: ساختار ارتباط و کنش متقابل بین تمدن‌های مختلف در سیستم نوین.....	۲۸۵

## فهرست شکل‌ها ۱۹

شکل ۲-۳۴: اصول و مبانی سیستم‌های سه‌گانه امنیتی ..... ۲۸۹
شکل ۲-۳۵: تحول در شبکه ساده ژئوپلیتیکی سنتی و شبکه‌های شکل‌گیری متنوع ..... ۲۹۳
شکل ۲-۳۶: شبکه پیچیده جهانی و بحران ..... ۲۹۹
شکل ۲-۳۷: واحداً و کارگزاران در شبکه ..... ۳۰۱
شکل ۲-۳۸: سامانه کنترلی سلسله مراتبی ..... ۳۰۲
شکل ۲-۳۹: شبکه پیچیده ستاره‌ای ..... ۳۰۴
شکل ۲-۴۰: شبکه حلقوی ..... ۳۰۴
شکل ۲-۴۱: سامانه کنترل شبکه‌ای ..... ۳۰۶
شکل ۲-۴۲: مدل مدیریت فرآیند رابطه ..... ۳۱۰
شکل ۲-۴۳: انواع دیپلماسی در فرآیند ارتباطی ..... ۳۱۱
شکل ۲-۴۴: الگوهای دیپلماسی منطقه‌ای ..... ۳۱۴
شکل ۲-۴۵: الگوی کنسرت ..... ۳۱۵
شکل ۲-۴۶: الگوی جامعه امنیتی ..... ۳۱۶
شکل ۴-۱: پیوند بین ژئوپلیتیک و امنیت منطقه‌ای ..... ۴۰۰
شکل ۴-۲: مدل ژئوپلیتیکی امنیت منطقه‌ای ..... ۴۰۱
شکل ۴-۳: شبکه غرب آسیا در سیاست نوین بین‌الملل ..... ۴۱۴
شکل ۴-۴: تعامل بین متغیرهای ژئوپلیتیکی شبکه غرب آسیا و پیامدهای آن ..... ۴۲۴
شکل ۴-۵: توزیع تعارضات بین کشورهای غرب آسیا (یا بین یکی از کشورهای خاورمیانه با کشور هم‌جوار) ..... ۴۲۵
شکل ۱۸-۴: مداخله آمریکا در شبکه خاورمیانه از ۱۹۴۵-۲۰۰۱ ..... ۴۲۵
شکل ۱-۵: جهانی شدن از دیدگاه‌های مختلف ..... ۴۴۴
شکل ۲-۵: جهانی شدن و دیدگاه‌های لیبرالی روابط بین‌الملل ..... ۴۴۵
شکل ۳-۵: ابعاد جهانی شدن ..... ۴۴۶
شکل ۴-۵: اجزاء مدل تحلیلی جهانی شدن و پیچیدگی ..... ۴۵۱
شکل ۵-۵: فرضیات جهانی شدن، امنیت و گونه‌های چهارگانه دولتها ..... ۴۶۱
شکل ۶-۵: نگرش رئالیستی و منطق قدرت ..... ۴۶۴
شکل ۷-۵: سطح‌بندی اهمیت تهدیدات گسترش و امنیت ملی آمریکا (ارزیابی آمریکا) ..... ۴۶۴

## ۲۰ نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای

شکل ۶-۱: مدل بازدارندگی منطقه‌ای.....	۴۸۷
شکل ۶-۲: بازدارندگی هسته‌ای متقابل .....	۴۹۳
شکل ۶-۳: بازدارندگی یکجانبه منطقه‌ای.....	۴۹۷
شکل ۶-۴: تعامل استراتژیک در بازدارندگی گسترده و فوری .....	۴۹۸
شکل ۶-۵: بازدارندگی غیر مستقیم - مثلثی.....	۵۰۱
شکل ۶-۶: مدل کلی بازدارندگی مستقیم و دو جانبه .....	۵۰۲
شکل ۶-۷: متغیرهای تاثیرگذار بر معادله دفاع - تهاجم .....	۵۱۲
شکل ۶-۸: شکل گیری محیط استراتژیک.....	۵۱۴
شکل ۶-۹: ساخت ژئوپلیتیکی سیستم نوین.....	۵۲۲
شکل ۶-۱۰: مرحله نخست چرخه استراتژیک ایالات متحده آمریکا.....	۵۲۶
شکل ۶-۱۱: سیستم کنترل استراتژیک مختص به مناطق امن .....	۵۳۴
شکل ۶-۱۲: سیستم کنترل استراتژیک مختص به مناطق آشوب .....	۵۳۴
شکل ۶-۱۳: مدل بازدارندگی یکجانبه آمریکا.....	۵۴۱
شکل ۶-۱۴: سیستم بازدارندگی یکجانبه آمریکا در برابر ایران .....	۵۴۲
شکل ۶-۱۵: ایران و شبکه خلیج فارس .....	۵۵۰
شکل ۶-۱۶: شبکه ژئوپلیتیکی موجود در حوزه شمالی ایران.....	۵۵۶
شکل ۶-۱۷: شبکه استراتژیک ایران .....	۵۶۷
شکل ۶-۱۸: نحوه پراکندگی جمعیتی در گستره جغرافیایی ایران .....	۵۷۴
شکل ۶-۱۹: نحوه پراکندگی خطوط لوله نفت و گاز در ایران .....	۵۷۵
شکل ۶-۲۰: نحوه پراکندگی معادن فلزی در ایران.....	۵۷۵
شکل ۶-۲۱: نحوه پراکندگی معادن در ایران .....	۵۷۵
شکل ۶-۲۲: والتز و نظریه موازنہ قوا .....	۶۲۰
شکل ۶-۲۳: استراتژی قدرت‌های طرفدار وضع موجود و اصلاح طلب .....	۶۲۴
شکل ۶-۲۴: راه کارهای توازن و کنترل قدرت در سیستم هژمونیک .....	۶۲۸
شکل ۶-۲۵: مدل کلی موازنہ قوا.....	۶۲۹